

N:o 1.

Ank. till Riksd. kansli den 6 maj 1896, kl. 11 f. m.

Sammansatta banko- och lagutskottets utlåtande, rörande herr  
*M. Dahns* motion angående förändringar och tillägg i  
lagen om Rikets Ständers bank af den 1 mars 1830.

Sedan till bankoutskottet hänvisats en inom Andra Kammaren af herr *M. Dahn* väckt motion (n:o 233) angående förändringar och tillägg i lagen om Rikets Ständers bank af den 1 mars 1830, hvilken motion föränledts af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till ändringar i 50, 70, 72, 98, 109 och 111 §§ af regeringsformen samt 32, 65, 68, 71 och 73 §§ riksdagsordningen, har bankoutskottet efter öfverenskommelse med lagutskottet öfverlemnadt denna motion till behandling af sammansatt banko- och lagutskott.

I förevarande motion föreslås, att Riksdagen för sin del måtte besluta följande ändringar och tillägg i lagen om *Rikets Ständers bank* af den 1 mars 1830 genom att i samma lag införa nedanstående stadganden:

§ 7.

Riksbanken eger rätt att utgifva sedlar till det belopp, som motsvaras af följande kassatillgångar:

- a) metallisk kassa så beräknad som i 9 § sägs;
- b) på utrikes ort nedsatt eller under transport derifrån varande, mot sjöfara försäkradt guldmynt eller omyntadt guld;
- c) hos bankinrättningar och handelshus på utrikes ort i löpande räkning innestående medel.

## § 8.

Utöfver det i 7 § medgifna belopp är riksbanken berättigad till en sedelutgifning af högst 90 millioner kronor, under vilkor, att de på grund häraf utgifna sedlar motsvaras af följande tillgångar sammanräknade:

- a) lätt säljbara utländska statspapper;
- b) statens, allmänna hypoteksbankens och andra inhemska obligationer, som å utländsk börs noteras;
- c) vexlar betalbara inom och utom riket.

## § 9.

Såsom riksbankens metalliska kassa skall beräknas allt riksbanken tillhörigt och inom landet befintligt svenskt och utländskt guldmynt samt omyntadt guld.

Metalliska kassan må ej bibehållas vid lägre belopp än 25 millioner kronor. Derutöfver skall, då de på grund af 8 § utgifna sedlar öfverstiga 60 millioner kronor, riksbanken hålla i metallisk kassa minst fyratio procent af det belopp, hvarmed de på sådan grund utgifna sedlar öfverskjuta sistnämnda summa.

## § 10.

Lika med nuvarande 7 § i lagen af den 1 mars 1830.

Till stöd för motionen anföres:

På grund af Kongl. Maj:ts proposition n:o 22, angående förslag till grundlagsändringar, hvarvid var fogad en projekterad ny lag för riksbanken, afseende dess ombildning till en central bank med ensam sedelutgifningsrätt i riket, och då denna banklag vore af synnerlig vikt för riksbankens trygghet, särskildt med hänsyn till dess guld-kassa och sedelutgifning, hade motionären ansett, att så viktiga bestämmelser som frågan om riksbankens sedelutgifning och metalliska kassa ej borde fortfarande hvila på så lösa grunder, som stadganden i ett gemensam votering underkastadt reglemente utgjorde, utan redan nu komma under skydd af lag, och att därför Riksdagen, med godkännande af de delar af det vid den kongl. propositionen fogade förslag till banklag, hvilka innefattades i här ofvan upptagna §§ 7, 8 och 9, för sin del måtte be-

sluta sådant tillägg till lagen om Rikets Ständers bank af omförmälda dag, att nämnda tre §§ af det kongl. förslaget intoges i densamma. Då riksbanken, enligt fullmäktiges berättelse, redan egde i metallisk kassa — utom skiljemynt — öfver 24 millioner kronor i guld och dessutom med lätthet kunde förvandla af sin obligationsfond, som ju utgjorde öfver 23 millioner kronor, hvad som för närvarande möjligen kunde fattas i 25 millioner kronor guld-kassa, behöfde Riksdagen ej vidtaga några särskilda finansåtgärder för införande af omnämnda lagtillägg.

Efter anmodan från bankouts-kottet hafva herrar bankofullmäktige öfver motionen afgifvit följande yttrande:

Mer än en gång hafva fullmäktige haft tillfälle att framhålla, hurusom det för tryggande af bankens verksamhet måste anses vara synnerligen önskvärdt, att bestämmelserna angående riksbankens metalliska kassa och sedelutgifningsrätt erhålla karakteren af lag, till hvars ändring fordras samtycke af såväl Konung som Riksdag.

Från sådan synpunkt betraktadt är således det af motionären framställda förslaget enligt fullmäktiges åsigt obetingadt att förorda.

Detta förslag innehåller dock samma bestämmelser, som förekomma i det af Kongl. Maj:t till Riksdagens kännedom i sammanhang med föreslagna grundlagsändringar meddelade utkastet till banklag. Då dessa bestämmelser äro satta i omedelbart sammanhang med öfverlemnandet af all sedelutgifningsrätt i landet åt Riksbanken, lära de så mycket mindre böra fastslås utan att Riksbanken får ensam öfvertaga sedelutgifningen, som i motsatt fall de skulle ålägga Riksbanken förpligtelser i afseende å metalliska kassans upprätthållande, hvilka icke uppvägas af motsvarande förmåner.

Den högre sedelutgifningsrätt, som skulle tillkomma Riksbanken, skulle nemligen denna icke blifva i tillfälle att begagna, hvilket framgår särskildt deraf, att Riksbanken under nuvarande förhållanden icke kunnat på långt när hålla i rörelsen det sedelbelopp, som den redan nu har rätt att utgifva.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt få fullmäktige såsom sin mening uttala, att ett antagande af förslaget i dess nuvarande form icke kan anses för Riksbanken önskvärdt, hvaremot öfverflyttandet af nuvarande §§ 5 och 6 i nu gällande reglemente för riksbanken till lagen om Rikets Ständers bank af den 1 mars 1830 utan tvifvel skulle vara för riksbanken fördelaktigt.

På sätt redan är erinradt, är det förslag till lag för riksbanken, som åtföljer den kongl. propositionen med förslag till vissa grundlagsändringar för genomförande af en ifrågasatt bankreform uppgjort under förutsättning af, att Riksbanken skulle ensam utgifva sedlar här i riket, och endast för denna förutsättning äro de i förslaget inrymda bestämmelser afpassade, under det att motionären oberoende af denna förutsättning vill i den nu gällande 1830 års banklag inflytta de stadganden oförändrade, som återfinnas i det till Riksdagens kännedom framlagda lagförslaget. Derpå hafva ock fullmäktige med rätta fäst uppmärksamheten och påpekat, dels hurusom de af motionären föreslagna bestämmelser om metalliska kassan skulle ålägga Riksbanken förpligtelser, hvilka icke skulle uppvägas af motsvarande förmåner, så länge Riksbanken icke vore ensam sedelutgivande, och dels att riksbanken under nuvarande förhållanden icke skulle kunna begagna sig af den större sedelutgifningsrätt, motionären föreslagit. Lika med fullmäktige finner utskottet därför ett antagande af motionärens förslag icke vara ur riksbankens intresse önskvärdt, och då en omarbetning af förslaget för att göra det afpassadt efter nu förefintliga förhållanden ingalunda kan vara lämpligt i närvarande stund, då man kan hafva att påräkna, att Riksdagen snart får att behandla ett fullständigt förslag till ny riksbankslag, hemställer utskottet,

att herr Dahns förevarande motion icke må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 6 maj 1896.

På sammansatta banko- och lagutskottets vägnar:

O. R. THEMPTANDER.

---